

Commissie Zorgvuldig Bestuur

CZB/V/KSO/2013/339

BETREFT: aanrekenen kosten internaat.

1. PROCEDURE

1.1. Ontvangst: 4 december 2013

1.2. Verzoeker

[A], ouder van een leerling.

1.3. Betrokken school

- [X] Schoolbestuur

- [Y] School

1.4. CZB

Bij e-mail van 4 december 2013 stelt verzoekster een vraag aan de Commissie waarvan de ontvangst dezelfde dag per e-mail wordt bevestigd.

Bij e-mail van 6 december 2013 wordt het schoolbestuur en de school en internaatbeheerder (hierna beheerder) in kennis gesteld van de vraag en van de mogelijkheid om een repliek in te dienen en de zitting bij te wonen.

Bij brief van 12 december 2013, aangetekend verstuurd op 15 december 2013, stuurt de beheerder een repliek (+ bijlagen) op de vraag. Bij e-mail van 20 januari 2014 wordt hij voor de zitting van de Commissie uitgenodigd (met mededeling van datum en uur van de zitting). Diezelfde dag meldt hij niet aanwezig te zullen zijn op de zitting.

Bij e-mail van 20 januari 2014 wordt de verzoekster in kennis gesteld van de repliek (+ bijlagen) van de beheerder van het internaat en wordt tevens voor de zitting uitgenodigd. Bij e-mail van 27 januari 2014 stuurt de verzoekster hierop een reactie waarop het secretariaat bij e-mail van 28 januari een bijkomende vraag stelt. De reactie van de verzoekster en het antwoord op de gestelde vraag wordt bij e-mail van 5 februari 2014 aan de beheerder bezorgd waarop hij bij e-mail van 6 februari reageert.

Bij e-mail van 14 en 17 februari 2014 wordt aan de beheerder nog een bijkomende vraag gesteld waarop op 17 februari wordt geantwoord.

2. INHOUD van de VRAAG

Verzoekster vraagt of scholen kostgeld kunnen aanrekenen, zelfs indien internen niet aanwezig zijn en er geen activiteit is.

De zoon van verzoekster blijft tijdens de week op internaat. Tijdens de deliberatieperiode is de aanwezigheid van de leerlingen niet verplicht en zijn er geen activiteiten voorzien. Ouders kunnen beslissen hun kind al dan niet op het internaat te laten maar de kosten voor het internaat (14 euro/dag) worden sowieso aangerekend. Ouders worden hierdoor wel 4 dagen gefactureerd zonder dat er ook maar enige activiteit is op school. Verzoekster vraagt of dat zomaar éénzijdig kan beslist worden.

Reactie op het verweer.

Verzoekster begrijpt de repliek van de beheerder maar betreurt deze.

Verzoekster stelt dat haar zoon graag op dezelfde school en internaat wil blijven.

Verzoekster vindt het belangrijk dat haar zoon de nodige structuur en evenwicht in de opvoeding kan krijgen en wenst stabiliteit voor haar zoon. Als verzoekster die stabiliteit wil geven dan moet zij dat reglement “ondergaan” en het ondertekenen. Gezien er veel interesse is voor dit internaat, moeten ouders in februari reeds intekenen voor een volgend schooljaar. Ouders moeten ook machteloos toezien op clausules die worden toegevoegd aan het reglement en die je als ouder voor voldongen feiten stelt.

De geviseerde clausule is nieuw ten opzichte van voorgaande schooljaren. Vorige jaren werd er gevraagd om een document in te vullen waarop de ouders de aanwezigheid en/of afwezigheid tijdens de deliberatieperiode dienden aan te duiden. Wijzigingen nadien waren niet meer mogelijk en de facturatie gebeurde volgens de opgegeven keuze van aanwezigheid en/of afwezigheid. Ouders hadden op die manier de mogelijkheid om, tijdens vrije schooldagen, hun kind al dan niet op internaat te laten.

3. VERWEER

De beheerder stelt dat niet alle info die verzoekster heeft bezorgd correct is.

- De vermelding van verzoekster dat de aanwezigheid van de leerlingen tijdens de deliberatieperiode niet verplicht zou zijn.

De beheerder haalt het leefreglement aan dat door de Raad van Bestuur op 1 september 2013 werd goedgekeurd en door verzoekster voor ontvangst op 2 februari 2013 werd getekend en dat het volgende stipuleert: “Na de examenperiode hebben gedurende de laatste week de deliberaties alsook de uitgestelde examens ... plaats. Er wordt bijgevolg geen les gegeven. Het internaat blijft echter toegankelijk voor alle internen zowel voor de deliberatieperiode voorafgaand aan de kerstvakantie als voor deze voorafgaand aan het groot verlof. Dit is wel met uitzondering van de dagen waarop het internaat gesloten zal zijn omwille van de 2-daagse die het internaat organiseert. **Wij verwachten dat alle internen (met uitzondering van de dagen van de 2-daagse) aanwezig zullen zijn in het internaat. Indien u wil dat uw zoon/dochter het internaat vroeger verlaat, gelieve ons dat per mail te melden maar we wijzen er wel op dat we verplicht zijn door onze verificatiedienst om alle dagen aan te rekenen, zelfs als uw zoon/dochter het internaat vroeger verlaat.** Als er geen toestemming verstuurd wordt per mail, wordt uw zoon/dochter verboden het internaat te verlaten.”

Internen moeten dus verplicht op het internaat blijven. Er wordt eten voorzien, er is verwarming van de kamer en de opvoeders zijn aanwezig. Indien de ouders zelf beslissen dat hun zoon/dochter het internaat vroeger mag verlaten, wordt het kostgeld aangerekend.

- De vermelding van verzoekster dat er “gedurende deze periode geen activiteiten zijn voorzien.”

Verzoekster stelde hierover op 2 december 2013 een vraag en er werd hierop op 3 december door de beheerder als volgt geantwoord: “Tijdens de deliberatieperiode zijn al onze faciliteiten ter beschikking. De internen kunnen hiervan gebruik maken. De opvoeders zullen uiteraard ook aanwezig zijn.”

De beheerder stelt nog dat het organiseren van externe activiteiten onmogelijk is aangezien een deel van het opvoedersteam de klassenraden zal bijwonen van de internen. De andere opvoeders begeleiden echter wel interne activiteiten zoals: biljart, kicker, ping pong, voetbal, Daarnaast zijn er faciliteiten beschikbaar zoals een PC lokaal, filmzaal, X box, internet, ...

Bij e-mail van 5 februari 2014 heeft het secretariaat van de Commissie aan de beheerder uitleg gevraagd over de wijziging van het leefreglement vanaf schooljaar 2013-2014.

Bij e-mail van 6 februari 2014 antwoordt de beheerder dat de Raad van Bestuur dit heeft beslist op vraag van de inspectiedienst van het GO! en dat de ouders hiervan meerdere malen op de hoogte zijn gesteld, zelfs indien ze het leefreglement niet hadden gelezen en dat hij als beheerder zich aan die beslissing te houden heeft.

Bij e-mail van 14 februari werd aan de beheerder een verklaring gevraagd voor het feit dat de verzoekster op 2 februari 2013 een reglement voor ontvangst tekent dat pas op 1 september 2013 door de Raad van Bestuur werd goedgekeurd. De beheerder antwoordt bij e-mail van 17 februari dat de ouders van de wijziging van het nog niet door de Raad van Bestuur goedgekeurde reglement kennis kregen bij de inschrijving. Verzoekster en de leerling hebben getekend voor ontvangst wat moet inhouden dat ze van dat reglement een kopie hebben ontvangen, anders hadden ze niet getekend.

4. ZITTING COMMISSIE

4.1. Datum en uur: 18 februari 2014 om 11 uur.

4.2. Kamer

Kamer bevoegd voor het secundair onderwijs, het deeltijds kunstonderwijs, het volwassenenonderwijs en de centra voor leerlingenbegeleiding

4.3. Commissieleden

De Commissie is overeenkomstig artikel V. 22 van het Onderwijsdecreet- XIII-Mozaïek en artikel 1 tot en met artikel 3 van het ministerieel besluit van 28.11.2007 betreffende de samenstelling van de Commissie Zorgvuldig Bestuur als volgt geldig samengesteld:

De heer Raf Verstegen, voorzitter.

Hilde Timmermans, Etienne Becuwe en Jean Dujardin, leden.

4.4. Aanwezige betrokkenen, getuigen, deskundigen, raadslieden

Voor verzoekende partij: /

Voor verwerende partij: /

4.5. Stemming

De Commissie heeft na beraadslaging en met eenparigheid van stemmen de volgende conclusies opgesteld inzake bevoegdheid en advies.

5. ADVIES VAN DE COMMISSIE

5.1. Regelgeving

** Internationaal Verdrag inzake Economische, Sociale en Culturele rechten van 19 december 1966.*

Artikel 13 bepaalt dat de Lid-Staten zich engageren om het middelbaar onderwijs door middel van alle passende maatregelen en in het bijzonder door de geleidelijke invoering van kosteloos onderwijs, voor ieder beschikbaar en algemeen toegankelijk te maken.

** Het Verdrag inzake de Rechten van het Kind van 20 november 1989.*

Artikel 28 bepaalt dat de Lid-Staten het recht erkennen van het kind op onderwijs en teneinde dit recht geleidelijk en op basis van gelijke kansen te verwezenlijken, ervoor te zorgen de ontwikkeling van het secundair onderwijs aan te moedigen, voor ieder kind beschikbaar te stellen en toegankelijk te maken en passende maatregelen te nemen zoals de invoering van gratis onderwijs en het bieden van financiële bijstand indien noodzakelijk.

** Grondwet.*

Artikel 24, § 3, eerste lid: “De toegang tot het onderwijs is kosteloos tot het einde van de leerplicht”.

** Decreet betreffende het onderwijs-XIII-Mozaïek van 13 juli 2001.*

Art. V.25. De Commissie beslist over de gegrondheid van klachten van belanghebbenden inzake :

1° de internationaalrechtelijke en grondwettelijke beginselen inzake de kosteloosheid van het onderwijs, de beginselen vermeld in artikel 27 van het decreet Basisonderwijs van 25 februari 1997, artikel 35 van de codificatie betreffende het secundair onderwijs, en artikel 6, 6°, van het decreet van 1 december 1998 betreffende de centra voor leerlingenbegeleiding en de bijdrageregeling bedoeld in artikel 27bis en 27ter, § 1, van het decreet Basisonderwijs van 25 februari 1997;

2°

3° de niet-naleving van de bepalingen omtrent de bevoegdheden en de besluitvormingsprocedures bedoeld in artikel 18 tot en met 22 van het decreet van 2 april 2004 betreffende participatie op school en de Vlaamse Onderwijsraad.

Art. V.26. De Commissie kan vragen van belanghebbenden behandelen over de aangelegenheden bedoeld in artikel V.25, eerste lid.

** Codex Secundair Onderwijs*

Art. 35. In het door de Vlaamse Gemeenschap gefinancierd of gesubsidieerd voltijds secundair onderwijs en deeltijds beroepssecundair onderwijs kan geen direct of indirect inschrijvingsgeld worden gevraagd.

Na overleg binnen de participatieraad of de schoolraad bepalen de schoolbesturen de lijst van bijdragen die aan de ouders of aan de meerderjarige leerlingen kunnen worden gevraagd, evenals de afwijkingen die op deze bijdrageregeling worden toegekend. Deze regeling wordt door middel van het school- of centrumreglement aan de ouders of aan de personen die de minderjarige leerling in rechte of in feite onder hun bewaring hebben, dan wel aan de meerderjarige leerling meegedeeld.

Art. 36. De kosten van het onderwijs, verstrekt in scholen en centra of afdelingen voor onderwijs, tot stand gebracht door openbare of private personen, vallen ten laste van de schoolbesturen.

Aan de gefinancierde of gesubsidieerde scholen en die aan de bij de decreet en uitvoeringsbesluiten gestelde voorwaarden voldoen, verleent de Vlaamse Gemeenschap salarissen, salaristoelagen en werkingsbudget.

Art. 37.

Jaarlijks wordt een forfaitair werkingsbudget verleend om de kosten te dekken die verbonden zijn aan de werking en de uitrusting van de school, aan het kosteloos verstrekken van leerboeken en schoolbehoeften aan de leerplichtige leerlingen en aan de uitgaven voor de financiering van de investeringen.

Art. 111.

§ 1. Elk schoolbestuur maakt voor elk van zijn scholen een schoolreglement op waarin de rechten en plichten van elke leerling worden vastgelegd.

Voor de toepassing van deze bepaling worden onder scholen niet de ziekenhuisscholen verstaan.

Elk schoolbestuur maakt voor elk van zijn centra voor deeltijds beroepssecundair onderwijs een centrumreglement op waarin de rechten en plichten van elke leerling worden vastgelegd.

§ 1bis. Het school- of centrubestuur informeert de betrokken personen over het school- of centrumreglement voorafgaand aan de inschrijving van de leerling en bij elke wijziging.

Daarbij moeten volgende principes in acht worden genomen :

1° voorafgaand aan een inschrijving wordt het school- of centrumreglement schriftelijk of via elektronische drager aangeboden en verklaren de betrokken personen zich er schriftelijk mee akkoord;

2° bij elke wijziging van het school- of centrumreglement informeert het school- of centrubestuur de betrokken personen schriftelijk of via elektronische drager over die wijziging en de betrokken personen geven opnieuw schriftelijk akkoord. Indien de betrokken personen zich met de wijziging niet akkoord verklaren, dan wordt aan de inschrijving van de leerling een einde gesteld op 31 augustus van het lopende schooljaar;

3° het school- of centrubestuur vraagt de betrokken personen of ze een papieren versie van het school- of centrumreglement wensen te ontvangen;

4° een wijziging van het school- of centrumreglement kan ten vroegste uitwerking hebben in het daaropvolgende schooljaar, tenzij die wijziging het rechtstreekse gevolg is van nieuwe regelgeving.

...

Art. 112.

§ 1. Het school- of centrumreglement bevat de grote krachtlijnen van de organisatie van de studies, waaronder alleszins :

1° het studieaanbod van de school of het centrum;

2° de lesspreiding tezamen met de vakantie- en verlofregeling;

3° het evaluatiestelsel met inbegrip van de remediëeringsmaatregelen;

4° in voorkomend geval :

a) de bijdrageregeling en de afwijkingen hierop;

...

** Omzendbrief SO 78 van 27 november 2001 betreffende zorgvuldig bestuur in het secundair onderwijs.*

** Omzendbrief GD/2004/03 van 13 juli 2004 betreffende de lokale participatieregeling in het basis- en secundair onderwijs.*

5.2. Bevoegdheid

De vraag heeft betrekking op een internaat dat gelegen is op de campus van de betrokken school en dat enkel voor leerlingen van die school toegankelijk is. Het briefpapier dat voor briefwisseling vanuit het internaat gebruikt wordt en de e-mailadressen die erop voorkomen zijn die van de school. Gelet op de band tussen het internaat en de school is de Commissie van oordeel dat zij bevoegd is.

5.3. Advies

5.3.1. Algemeen.

De grondwet waarborgt de kosteloze toegang tot het leerplichtonderwijs. Uit de grondwet en de regelgeving secundair onderwijs volgt dat er in het door de Gemeenschap gefinancierde of gesubsidieerde secundair onderwijs geen direct of indirect inschrijvingsgeld kan worden gevraagd. Dit wordt bevestigd door het Arbitragehof¹ in zijn arrest nr. 28/92 van 2 april 1992. De regel van de kosteloze toegang tot het onderwijs impliceert dat de basiskosten voor het verstrekken van onderwijs ten laste vallen van de publieke of private personen die het initiatief nemen om onderwijs aan te bieden. Zij kunnen daarvoor wel door de gemeenschap gefinancierd of gesubsidieerd worden (cf. art. 36 Codex Secundair Onderwijs).

De regel van de kosteloze toegang houdt geen recht op volledige kosteloosheid van het secundair onderwijs in. In genoemd arrest blijkt dat in de huidige stand van de regelgeving op het niveau van het secundair onderwijs de scholen van de ouders en de meerderjarige leerlingen wel een bijdrage kunnen vragen voor didactisch materiaal en voor bepaalde activiteiten en vormen van dienstverlening. Uitgesloten zijn evenwel kosten die behoren tot de basiskosten voor de organisatie van hedendaags onderwijs en een onderdeel vormen van de openbare dienstverlening van elke door de overheid gefinancierde of gesubsidieerde onderwijsinstelling.

Voor goederen en diensten waarvoor een bijdrage kan worden gevraagd mag niet meer worden aangerekend dan de kosten van de geleverde goederen of prestaties. Deze kosten moeten kunnen worden verantwoord, onder meer vanuit de eigenheid van de doelgroepen in het secundair onderwijs. De gevraagde bijdragen moeten het kenmerk behouden van een kostprijs. Dat veronderstelt enerzijds dat het gaat om door de school effectief gemaakte kosten en anderzijds dat het goederen of diensten betreft die de betrokken leerling effectief heeft ontvangen.

5.3.2. Inhoud van het leefreglement.

Uit de gegevens verstrekt door de beheerder van het internaat blijkt dat het gewijzigde leefreglement door de Raad van Bestuur op 1 september 2013 werd goedgekeurd. De wijziging houdt o.a. in dat voor internen die tijdens de deliberatieperiode voorafgaand aan de

¹ Thans: het Grondwettelijk Hof

kerstvakantie en het groot verlof het internaat met toestemming van hun ouders verlaten, het bedrag van het kostgeld² toch zal aangerekend worden.

De Commissie is van oordeel dat leefregels die het verblijf in een internaat regelen kunnen bepalen dat bij inschrijving in een internaat voor alle dagen buiten de vakantieperiodes het bedrag van het kostgeld zal aangerekend worden ook al geven ouders aan hun kind de toestemming om tijdens de deliberatieperiodes het internaat te verlaten. Het uitbaten van een internaat genereert immers een aantal vaste kosten op het vlak van accommodatie en personeel die aan alle internen in rekening moeten kunnen gebracht worden.

5.3.3. Informeren van de ouders over een gewijzigd leefreglement.

In de repliek op de vraag stelt de beheerder dat het leefreglement door de Raad van Bestuur op 1 september 2013 werd goedgekeurd en dat verzoekster het op 2 februari 2013 voor ontvangst heeft getekend.

Omdat de datum van ‘het tekenen voor ontvangst’ de datum van goedkeuring van het reglement voorafgaat, werd de beheerder om uitleg gevraagd. Uit het antwoord blijkt dat aan de ouders een nog niet goedgekeurd reglement ter kennis werd gegeven en gevraagd werd dit reglement voor ontvangst te tekenen.

Krachtens artikel 111, §1bis, 4° van de Codex Secundair Onderwijs kan een wijziging van het schoolreglement ten vroegste uitwerking hebben in het daaropvolgende schooljaar, tenzij die wijziging het rechtstreekse gevolg is van nieuwe regelgeving. Net zoals bij een wijziging aan een schoolreglement is de Commissie van oordeel dat een wijziging aan een reglement met betrekking tot een internaat die niet vóór 1 september is goedgekeurd, als een wijziging in de loop van het schooljaar moet worden beschouwd die ten vroegste het eerstvolgende schooljaar kan ingaan. In voorliggend geval werd de wijziging aan het reglement niet tijdig, dit is niet vóór 1 september 2013, goedgekeurd en kan die wijziging bijgevolg pas ingaan op 1 september 2014.

5.3.4. De Commissie komt tot volgend advies:

Het schoolbestuur kan beslissen dat, gelet op de onvermijdelijke vaste kosten, het kostgeld voor het internaat op lesvrije dagen aan alle internen zal aangerekend worden ook voor leerlingen die op die dagen met instemming van hun ouders niet in het internaat aanwezig. Een wijziging aan een reglement moet vóór 1 september door het schoolbestuur goedgekeurd en aan de ouders meegedeeld zijn wil het voor het daaropvolgend schooljaar uitwerking hebben. Concreet betekent dit dat het reglement pas op 1 september 2014 kan ingaan.

Brussel, 18 februari 2014

Marleen Broucke
Secretaris

Raf Verstegen
Voorzitter

² Voor een leerling van het secundair onderwijs bedraagt het kostgeld 14 euro per schooldag.